СВЕОБШТЕ ЮГОСЛАВЕНСКЕ И СЕРБСКЕ НАРОДНЕ НОВИНЕ.

Новине наше излазе сваке седмице двапутъ а С. Нар Листъ по еданпутъ.

Превумерирати се може на свак. ц. к. Пошти съ полгод. цѣномъ 6 фор. сребра.

ЧИСЛ. 5[illegible] ПЕШТА, Четвертакъ 24. Юнія ГОД XI. — 1848.

☞ Прво овогодишнѣ теченіе Новина наши съ концемъ овогъ мѣсеца престае. Па шта ћемо садъ — хоћемо ли престати и утаманити вѣрни овай органъ народа? Тако би требало, кадъ на Пренумерацію погледимо! Но нама е стра и помислити, народъ у садашнѣ тако страота-знаменито време, безъ гласа, безъ Новина. Дакле остао — пропао издаваћемо и далѣ ове Листове. — О лютой, стоструч ной невольи нашой при томъ послу нећемо ништа говорити. Него само учтиво позивамо све родолюбце у помоћь. Цѣна е поштанска спуштена са 30 кр. ср., и съ толико и ми спуштамо и молимо, нека се сваки, кто Новине имати жели, са 6 фор. ср. на найближой Пошти пренумерира. Може се и кодъ насъ покрай франкиратогъ писма предплатити. Но едно примѣтити морамо, да, ко се писмомъ поне неяви, томе Новине шиляти одсадъ више неможемо.

Учредничество.

Унгарски Соборъ.

4. п. р. Юлія у 10 сати у ютру скупили су се посланици и членови долнѣ табле у салу (у Музеуму) и одма послѣ взаимногъ поздрава заузео е годинама найстаріи членъ столицу предсѣдателя а 6 наймлађи членова клупу бележника (Нотарія) послѣ се стаставила жребіемъ депутація изъ 11 членова, коя ће сутра Нѣг. Височ. краль. мѣстозаступника Ерцхерц. Стеф. да Саборъ отвори, позвати. Исти данъ у горньой табли заузеће такоѣеръ найстаріи членъ столицу за време президента алъ на скоро уће у Собраніе министеръ унутрашньи дѣла и прочита кралѣвску наредбу коіомъ е Георгъ Майлатъ (државни судія) за президента найменованъ. Кадъ президентъ свою столицу заузме, четири наймлађа члена дужности се нотарске пріиме, та се и овдѣ саставиће жребіемъ депутація изъ 11 членова. Обе депутаціе су изабрале словослова предпоменутогъ Г. Георг. Майлата, кое ће сутра 5. Юнія у 10 сати пре подне у градъ, да Нѣг. Височеству, као кралѣвскомъ комисару и мѣстозаступнику Нѣговогъ Величества подворенѣ учине, и одъ стране народни представника страхопочитаніе укажу.

Юче 5. п. р. Юлія е Нѣг. Височ. Надворникъ Стефанъ као на то наймсновани одъ Нѣг. ц. к. Величества кр. заступникъ башъ у 12 сати діету у Редутъ сали торжествено отворіо.

Обште се говори, да ова дѣта друго траяти неће, найдалѣ три неделѣ дана, и главни предметъ битѣе то и министеріялно исканѣ, да се 40 мил. фор. ср. у заямъ узме и една войскаодъ, 200.000 люда састави, одъ кои би 40.000 одма се на ноге поставили, а други повремено употребили се.

Будимско-Пештански Вѣстникъ.

За депутираце на државни соборъ изъ мѣђе Крашова.(6.) за окружіе Саска, изабранъ е еданъ Влахъ Бозинка изъ села Герлиће; младъ човѣкъ, кои э скоро науке свршио.— У Земплину (18,) Гавр. Казински, Павле Сенѣй, Гавр. Лоняй, Евг, Сирмай, Анд. Будей, Іос. Молнаръ. У Вароши Пешти. У неделю су у свимъ петъ одѣленіяма вароши, депутирци бирани. У унутрашньой вароши изабранъ е финанминистеръ Лудвикъ Кошутъ едноду шно. У одѣленію Леополдвароши изабранъ е: Дан. Ираньи; у Терезіавароши. Ауг. Трефортъ; у четвртомъ одѣленію (Іосифова варошъ) Карлъ Кендельени; у петомъ: магистратски сенаторъ Лудв. Качковићъ. — У Фіюми: Іос. Дучани. Изъ Ерделя у Ключу (Клаузенбургу) Министеръ графъ Стефанъ Сеченьи и Сам. Михешъ. — На Діету су и наши Епископи Г. Ст. Поповићъ, Вршачки, и Г. Ан. Шагуна, Ердельски, дошли. — Изъ благодѣтелно-воспитателногъ заведенія Текелиногъ (у Пешти), много е досадъ србски наши младића сасвимъ изучени и изображени изишло, особито пакъ на поносъ и дику заведенію овомъ служи, што е изъ овогъ миломъ роду нашемъ досадъ већъ 6 доктора медицине изишло. Ми смо за све ове у Новина наши роду нашемъ явили и ньи препоручили, а данасъ пропустити неможемо, да и іоштъ едногъ, кои особито вниманіе заслужуе, свѣту непрепоручимо. Ово е дана дакле, наукомъ и примѣрнимъ владанѣмъ отлични нашъ Србинъ (родомъ изъ Панчева) и питомацъ заведенія Текелиногъ Г. Др. Философіэ Хиларіонъ Ангелковићъ обадва лѣкарска строга ригороза по начину нове системе явно, т. е. гди сваки приступъ има, свршивши у Маю школско теченіе, за 3 неделѣ дана (одъ 6-огъ до 28-огъ Юнія), кое іоштъ, веле Г. Профессори нѣгови, нико досадъ, одкако е Университета, учиніо ніе, са найвећомъ похваломъ положіо; и таки затимъ 1-огъ Юлія дисертацію свою држао, у коіой е измѣђу прочи предмета и ово као особиту важность навео, како би нуждно било, да се употребляванѣ ладне воде у многимъ и различнимъ болѣстима, гди медицина или мало или ништа непомаже, у леченю пространіе уведе. Ово нѣгово доказиванѣ извире изъ собственогъ искуства нѣговогъ, кое е онъ у Грефенбергу годину и по сбогъ болѣсги свое бавећи се, себи прибавіо, и леченѣ съ ладномъ водомъ тако проучіо, да е и у дисертаціи своіой прилѣжно нѣгово испитиванѣ и искуство о ладной води тако засвѣдочіо, да су га сви присутствуюћи са удивленіемъ и радостѣу слушали, а ГГ. Профессори нѣгови са найвећимъ задовольствомъ и похваломъ примивши, своя су му благоволенія найусрдніэ изявили. По овоме свему и ми га Роду нашемъ особито препоручуемо. — Чуе се, да е у Вршцу велика битка била; у другомъ числу обширніе ћемо извѣстіе о овой дати. — Овдѣ се еднако на вратъ на носъ у оружіоници косе праве и оштре. — Ово ће се дана, веле, одавде еданъ велики ратни паробродъ са 6 топова на нѣму смештени, доле кренути. — Говори се, да е ови дана Нѣг. Вис. Ерцхерцогъ Іоаннъ овдѣ био, у Будиму само преноћіо, и одма се у Бечь вратіо; а у совѣтованю съ крал. Заступникомъ Палатиномъ, каже се, да се изясніо, да у Загребъ неће ићи, него да и Банъ съ нѣколико поглавица хорватски и нѣколико членова Министеріума мађарскогъ у Бечъ доћу, па се изравненіе покуша. — Кошутъ у своме Листу као достовѣрно жазуе, да ће бечко-аустрійски Министеріумъ кои данъ позвати Министеріумъ мађарски, да се са Хорватима на сваки начинъ помири, иначе да ће аустриски Министеріумъ свое досадашнѣ у ту распру немешанѣ прекинути. На ово е страшну протестацію Кошутъ у своимъ Лис у написао, кою ћемо обширно сообштити. — Власи дакле нису послушали Министеріумъ и на Соборъ у Темишваръ дошли, него су у Лугожу скупштину држали; у мѣсто 12.000 ньи само 1200. Ову е руководіо познати Мургу, и ту су избрали за Владику Темишварскогъ садашнѣгъ Липовскогъ Проту Петровића, а за Владику Карансебешкогъ садашнѣгъ Проту Оравичкогъ Гдна Вую

Вел. Бечкерекъ, 17.—18. Юніа. — 12-ти полноћни часъ изби; мало за тимъ 2 или 3 топа кодъ градомеѣске куће пукоше. Наеданпутъ бубнѣви на едной, на другой страни трубе подижу овдѣ стапуюће войнике на бой. Има ій до 2000. — За тили часъ поврве коняници сокакомъ. — 1-и полноћни часъ. Све е будно. Чуе се предъ градомеѣскомъ кућомъ овдашнѣгъ ловачкогъ хора банда. Удара маршъ. Ступаю войници, куда? на границу измеѣу села Ечке и Перлеза. Зашто? за ово магновеніе извѣстно незнамъ. Мало часъ чуе се гласъ: „Сербіанци и Србльи граничари полазе на Бечкерекъ. Све е у страу. — 3-и часъ. Здраво облачно. Мунѣ сѣваю, и изъ дубльине грми. За тимъ почне киша плюскомъ падати, почне едно за другимъ сѣвати, грмити и пуцати страшно; но не дуго. — 5-ти часъ. Нѣки одъ народне гарде враћаю се кући, а нѣки иду на капіяма стражити. Они сами узрокъ побуне различно преповедаю. Еданъ каже, да су Сербіанци и Граничари одъ Перлеза, гди имъ е логоръ, на Бечкерекъ пошли; па сбогъ набираюћегъ се црногъ облака натрагъ вратили се; други вели да е стража съ перлезске границе на стражу одъ Ечанске границе пуцала*); и тако незна се засадъ прави узрокъ.

Нећу мислимъ досадителанъ бити, ако вамъ явимъ, да е таква иста побуна и 14-огъ о. м. била. Као што се говори: Еднa Сербіянаца чета пошла е тай данъ овамо, да едногъ своегъ пре едногъ дана ухваћеногъ, и овдѣ у градомеѣской тавници заедно съ еднимъ ечанскимъ парохомъ затвореногъ човѣка ишту. Стража како ій опази, одма яви, и тако войници колико брже отиду къ граници измеѣу Ечке и Перлеза. Кажу, да е ту и нѣки Генералъ изъ Сегедина био, кои

*) Ніе, него обратно, стража регуларна милитарска са стране села Ече ушла е у границу Перлезку, и на тамошну скуплѣни Србаля стражу пуцала е; но одма споразуменѣ слѣдовало е и мирно све разишло. Учред

е съ Обрштеромъ Кишшомъ, и іоштъ два официра къ стражи граничарской отишо. Шта су тамо говорили, различно се преповѣда. (Ништа него казали су имъ граничари, да они неће никога дирати, ко у ньи недира. Учред.) Исти данъ врати се войнство овамо, и онай затворени Сербіянацъ заедно са свештеникомъ пуштенъ, и на одређени за то коли у Перлезъ одвезенъ буде. 17-огъ о. м. еданъ свештеникъ нашъ изъ Арадца овамо е доведенъ и затворенъ, незнамъ управо зашто. — Овдѣ се о садашнѣмъ покрету Србльинъ ни разговарати несмѣ. Свудъ на све стране пази се то и прислушкуе, па одма вуче и затвора; и то само Србльинъ. Другима е свободно ружити и грдити Срблѣ свакояко, и онда нема казни. — Нѣки, па іоштъ и градомеѣски чиновници навалице труде се, да народъ противъ своій свештеника побуне, а непредвиде оно одъ тудъ родити се могуће зло, кое е засадъ, Богу хвала, далеко одъ насъ; алъ поредъ свегъ ньовогъ напрезаня, залудъ имъ мука; еръ народъ наметанъ види и разуме, шта е и како е. Шта ће за овимъ слѣдовати, Богъ свети зна. За садъ е овдѣ нашъ народъ тако трпѣлвивъ и миранъ, као што се желити може. — Рештаурація магистратска заказана е била за 14. о. м., но народъ иште найпре рачунъ; и до положеня тогъ неће бити чини ми се рештаурацiе, — смѣшно обстоятелство. — Ѳеодоръ Іоанновићъ сенаторъ, и Ђорђе Стаичъ подбележникъ, зато што су као избрани обштествомъ депутирци са прочомъ народномъ депутаціомъ Нѣг. Величеству ишли, осуђени су на конечно изключенѣ изъ кандидаціе па макаръ какву овдѣ службу. То е ружно, ако е истина; еръ прво, ньи е обштество на то избирало, а друго, тамо иѣи, ніе никоіомъ властю званично забранѣно било. Послѣ есте; и неможе се доказати, да е когодъ заповѣдъ преступіо; као и они, што не би отишли, да е пре ньовогъ одлазка забрана учинѣна. Оба та Господина стое засадъ крѣпко подъ обраномъ обштества, кое ій е послало; и кое ће особито садъ грѣхъ избѣћи знати.

Съ далматинско-херцеговачке границе, 1. Юнія. — Обште познати Безуити, они труняви изродъ, они послѣдователи абсолутисма, угнѣтательи свободе народа и т. д., прогнани одъ свію страта, гди сада одъ части прибѣжишта и заниманя траже наѣи? Тежко би ко погодіо: у Херцеговини, у оной србской покрайни, коя (служеѣи се я ономъ обште употреблѣномъ рѣчю) многе краеве свѣта своимъ е Срблѣмъ населила а себе неразселила. Одъ нѣкогъ времена онде су се ньи нѣколико настанили у еднимъ малимъ селима близу Требина, коя обитаваю римске цркве синови, но около све су сами Србльи синови источне цркве. Овдѣ Римляни имаю две парохіе и два пространа кућна зданія. — Излишно е доказивати, да е ньова поглавита цѣль тражити прозелита кодъ ньима оближны Србаля. Они су се преобукли у альине простачко-херцеговачке, уче и научили су прилично езикъ србски, настое кодъ свакогъ добити повѣренѣ, покуче и то често по кою крайцару гдикоемъ србскомъ дѣтету. — За навратити къ себи народъ, а одвратити га да по обичаю неиде на поклоненіе св. Василіе подъ Острогъ (у Црной Гори), гди осимъ Србаля восточне цркве, одлазе тамо у знатномъ числу и ньова браћа синови западне цркве, скоро еданъ одъ ови Безуита донесе изъ Рима еднога одъ воска санъ Басилія, и намѣсти га онде у едну одъ они две капеле. Ту одма почну свѣту явно доказивати, да е ови санъ Басиліо далеко больій и чудотворніи одъ св. Василія подъ Острогомъ, и да е санъ Басиліо управо цѣлокупъ. — Многи свѣтъ ту се е стѣцо за видити тогъ ђезуитскогъ чудотворца. Но све е то всуе било, као што ће бити и одъ свакогъ другогъ ньовогъ предпріятія, нити ће Безуити, као што се ласкаю ползовати се простотомъ Херцеговаца; еръ ако и есу прости, у толико су и добродѣтелни, и ако се по несрећи Безуита осѣте кудъ Безуити управо цѣляю, и ако Херцеговци оживли одъ тога чую, еръ штампа до ньи недопире, кое су ђуди Безуита, доиста може имъ теже бити неголи у послѣдня времена, кадъ су изъ Италіе прогнани били, еръ сва политика Херцеговаца на ножу и кремену стои. Р. . .

ХОРВАТСКА И СЛАВОНІА.

Саборске вѣсти. (продуж. 2-огъ засѣданія.)

Мирославъ Кралѣвићъ. Предлогъ Ивана Кукулѣвића да се Нѣг. Величеству за изпунѣну народну желю, што намъ е любимца народа Баномъ наименовало, пристаэ тимъ веѣма, што су нѣгови повѣрительи — Пожежка вармеђа, дубоку почитуюѣи особу преуз. Г. Бана то и сами учинили; други предлогъ да се преузвишеномъ Гдну Бану заповѣдничство надъ славонскомъ границомъ а и Далмаціомъ подѣли, као Славонацъ найболѣ осеѣаюѣи потребу тога, изъ све душе подупире, исто тако и треѣи предлогъ тицаюѣи се уредба досадъ по преузвишеномъ Бану за уздржанѣ мира и реда учинѣни не само што прима, веѣъ жели, да се преуз. Г. Бану нѣгови особити трудова ради, найвеѣа захвалность изрази, еръ да онъ оне наредбе учиніо ніе, куда би ми веѣъ у Славоніи били зашли. Што се тиче вѣроданя писама Г. заступника, жели да се наименуе одборъ, кои би е прегледао. Напослѣдку зажели да се врѣдной господи саборнимъ посланицима, кои су одъ неврѣдни Маѣара бранеѣи праведну стварь толико мука препатили, и кои су тако крѣпко пустаиске маѣарске на насъ уперене стрѣле узбіяли, найвеѣа захвалность у записнику изяви (обшта похвала) и цѣло ньово поступанѣ одобри. У осталомъ нека се ньово извѣстіе сада чита.

Пеяковићъ. Што се тиче одбора, кои ће именикъ заступника составити, мое е мнѣніе, да се изашалѣ; — а што се тиче Далматинца, две намъ ствари остаю: 1. да ій ми изъ ове народне скупштине позовемо у наше коло, као што ій е веѣъ пре варошь ова крижевачка, вараждинска и карловачка позвала; 2. да пишемо Нѣг. Величеству да намъ ову нашу посестриму што пріе поврати. — Што се тиче читаня саборскогъ извѣстія, имадемъ я и то примѣтити: да кадъ су ова Господа поклисари били изабрани, ніе било онде сви заступника народа, ніе онде било заступника войнике крайне, тога ради ова нити неможе законе на унгарскомъ сабору безъ нѣ учинѣне признати.

Чепулићъ: Я се слажемъ у начелу са онимъ говорникомъ, кои е искао, да цѣлога народа посланици назочни буду, да се тако ништа неби учинило, што би поэдине покрайне неповольно примиле. Я самь зато, да се и Далмація у братинско коло позове; али треба пріе да будемо сами слободни, да неби посестрима Далмація рекла, да хоѣемо и ньой да наренимо оно робство, коэ насъ тлачи. А слободни битѣемо тадъ само, кадъ себи сами слободу прибавимо, ако будемо имали гаранцію наше слободе, а та се гаранція у томе састои, да се нашему св. Бану кр. намѣстничство, да се нами као свакомъ другомъ Европе слободномъ народу подѣли наше попечителство, кое ће одговорити народу за свое чине, и кое ће народъ збацити моѣи, ако му вѣрно небуде.

Люд. Гай: Усуђуемъ се, будуѣи да се будуѣность наша на братинству Србства и Хорватства оснива, да ми ову господу немучимо дугимъ останкомъ: то смо дужни ономъ превредномъ домородцу, кои е за преуз. Г. Баномъ прва глава у наши држава, а грѣшили би проти браѣи нашой Срблѣмъ, кадъ би на далѣ отезали претресиванѣ оны предмета, кои су намъ заеднични. — Чуо самь я увѣтъ, подъ коимъ браћа Србльи желе съ нама у найужи савезъ ступити, увѣтъ е тай: да буду све желѣ ньове и желѣ наше, а све желѣ наше и желѣ ньове, те да ми задовольни бити неѣемо докъ се свимъ желяма ньовимъ незадовольи, као што ни они неће бити задовольни, докъ се све наше желѣ неизпуне. — Господо, овай народъ има за насъ многе заслуге, промислимо да све мишице на кордону, кое насъ бране, сами су Србльи.

Банъ: Ми смо сви еданъ народъ оставимо и Срблѣ и Хорвате.

Пишкорацъ: Сада мислимъ да би се имао найменовати одборъ, кои ће креденціоле прегледати, будуѣи, да іи до сада само 85 имаде. — Што се тиче предлога мога предговорника, да ми прошнѣ србскога народа подупиремо и за свое примимо као и србски народъ прима наше, проти томе, мислимъ, да неће бити нити еданъ у овой нашой скупштини.

Смендровацъ: Ако би се ови закони читали сада би се тако рекуѣъ ћутаюѣи и признали. Ми морамо стопрамъ одношеня наша напрама Унгарской установити, а несмемо никакове маѣарске законе признати, ако желимо доследни остати, тога ради морамо и исто поклисарско извѣстіе забацити.

Шандоръ: Мое е дакле мнѣнѣ, да се у име цѣлога народа свѣтломъ кралю захвалимо, зато што е онога, кога пріе сами избрасмо, баномъ потврдіо. Други главни предметъ есть, да ми све наредбе светлога Бана за свое примимо и признаемо, а што више и захвалница да му се у записникъ упише, што ій е за спасенѣ миле домовине учиніо. — Треѣи важни предлогъ то е предлогъ господина Обрадовића, да се сирѣчь овай саборъ за ставни (permanent) прогласи, доклегодъ наше желѣ и захтѣваня небуду по милостивоме кралю потврђене. Бацимо погледъ на успѣхъ наши прошасти сабора, пакъ ћемо на први ма осетити потребу овога предлога. Ако е што народъ одлучіо, ніе се то као воля народа, коіой треба задовольити, сматрало послѣ три четири године добили смо стопрамъ одговоръ, и то каков! као што народъ нашъ говори, добили смо одговоръ пакрачки. — 4. Важни предлогъ, кои се е досадъ претресивао, то е предлогъ г. Гая прама наше браће Србаля. — У коме чисто срце біе и славянска крвъ вріе, нетреба му заиста много доказа за ганути склонитъ га на овай предлогъ, тога ради я мислимъ, да ћемо ми желѣ ове браће наше источне цркве узкликомъ за свое примити и сва могуѣа одъ наше стране чинити, да имъ се изпуне. — Немчићъ: Я самъ увѣренъ, да намъ е одъ велике потребе слога съ нашомъ браћомъ Србльи, да насъ поедине крвни душманъ неби потргао и утаманіо — тога ради дужность е наша ньима као браѣи на сусретъ се потрудити, ньове желѣ за наше поприимити и предъ престоломъ Нь. Вел. подупирати ій; — еръ само тимъ

начиномъ моћи ћемо постићи нашу срећу и будућность, коя насъ чека ако ю будемо хотѣли.

Раячићъ, патріархъ: Пре свега мислимъ о преуз. г. Бану, да потврдимо данасъ єднодушно оно, што смо ючеръ рекли, то єсть да га овдѣ у крилу народа и нѣгови заступника єдинимъ гласомъ прогласимо. Затимъ велике важности є мила браћо, да смо єдне душе и єдне мисли. Ми Србльи осниваюћи се на она праава, коя су намъ Цареви римски (нѣмачки) и кралѣви угарски поделили, одлучили смо такоћеръ ове правице у животъ увести, коє смо уживали и коє намъ є невера и неправда већъ одавно уграбила. 1. Мая народъ є зажеліо ону главу, подъ коіомъ се є изродъ турскогъ ярма у ову нову отачбину преселіо, зажеліо є и изабрао свога патріарха. Да су заслуге народа нашега велике и велевредне, то історія, те наше повелѣ сведоче. Ми смо нашъ животъ и наше иманѣ жертвовали, да ослободимо оне землѣ, по коима смо се наново настаниля, и зато, юначки народе хорватски! као што се съ вама ніє много Турчинъ помогао тако се ніє ни съ нами, онъ ніє могао продрети у домовину нашу, єръ є овди нашао тверди зидъ наши прса, дочимъ є другомъ страномъ до Будима и до Беча стигао, Али како су биле заслуге особито насъ Србаля награђене и накнаћене? Биле су потлачене и заборавлѣне; али є данасъ свануо опетъ данъ, да народи доћу у своя изгублѣна праава, и ми смо се нашимъ праавомъ послужили. Имали смо ми, како што є познато, наше войводе подъ именомъ деспота, кои су на челу народа обранили Банатъ и Бачку одъ турскогъ насиля, и задньи нашъ войвода Бранковићъ послѣ толики свои заслуга не само на угареску државу, не само за римско царство него и за читаво човѣчанство, каквомъ є наградомъ био награђенъ? Нѣка паклена политика одправила га є у Ческу и тамо га у тамну тамницу бацила, гдѣ є у найвећемъ робованю провео 16 година, пуни яда и мука. — Многе крунѣне главе Европе єсу се зань заузимале, али є све бадава било. — А кадъ се є питало зашто то? „Nil mali fecit" одговорише „sed sic ratio status deposcit". Онъ є тако умро безъ свете литургіе безъ причестя и други свети обреда; єданъ се є послѣ нашао вѣрни родолюбъ, кои є нѣгове кости тайно изкопао, те ій опетъ међу свой народъ донео, гдѣ се и данасъ у Крушедолу налазе. Садъ се є народъ сетіо своє старе славе, и зажеліо опетъ свога войводу и изабрао га у особи вредногъ домородца Стефана Шупликца, огулинске регименте пуковника, а сада може бити већъ царскога генерала — и опредѣліо є за войводу оне землѣ, коя є єдномъ подъ часть нашегъ войводе спадала, т. є. Бачку, Банатъ, гдѣ су єдномъ мало да не сами Србльи становали, а сада има већъ велики део Мађара и наше браће Словака; опредѣлисмо Бачку са диштриктомъ Кикинде, опредѣлисмо Срѣмъ; нисмо се хотѣли упуштати у оне крає, одкале су се за време Маріе Терезіе религіозни прогонства ради Србльи у Руску преселили, єръ э тамо народъ нашъ са свимъ изчезнуо. — То смо, браћо моя юначка, учинили, то є оно, у чемъ, желимо, да насъ и ви подупирите; — єръ ако икадъ, то намъ є данасъ заиста одъ найвеће потребе, да будемо сложна браћа, єдна душа и єдно срце. Ми васъ дакле молимо, да насъ съ вашомъ братинскомъ любави у нашимъ желяма подупирете, да єдну депутацію одъ стране ваше къ нашой придружите и свѣтломъ кралю съ нами съ тимъ налогомъ одправите, да моли за изпунѣнѣ наши желя. — Ако то учините, онда ћете показати дѣломъ, да сте наша права браћа. — Ако припадне подъ войводу Срѣмъ, неће тиме банска власть у ничему бити повређена, єръ ће се нѣгова морална моћъ протезати и преко Дунава на Бачку, Банатъ и Бараню, камо се сада непротеже.

Ожеговићъ Бискупъ: Само то морамъ приметити, да су онда друге околности биле него сада: онда су имали войводе за своимъ народомъ воєвати проти Туркомъ, а сада проти коме є тай войвода? Ми имадемо сада нашега Бана. — Тай войвода или ће бити више или манѣ одъ Бана, ако буде као што є био Ujlak, онда смо несретніи него сада; — ако би био воћа надъ своимъ войскомъ, онда є онъ надъ Баномъ, єръ су тако звани „duces" понайвише до сада изъ кралѣвске крви били и већи одъ Бана, а да би онъ био већи одъ Бана, то ми се нечини право. Я немамъ ништа проти Шупликца, єръ га я цѣнимъ и поштуємъ, као доброгъ и поштеногъ човѣка, коега я лично имамъ честь познавати — али „clara pacta boni amici".

Вукотиновићъ: Я самътога мнѣня, да се одборъ, кои ће се придружитъ браћи Србской одма наименує. Што се нашегъ сабора тиче, слажемъ се съ Г. Обрадовићемъ, да се за перманентна прогласи и дотле неразпусти, докъ се тегобе ови кралѣвина недокину.

Више гласова: Да се наименує!

Стойчевићъ: Мила домовино! Чуо самъ говорити о Срѣму одъ Г. Гая и други на предлогъ свет. патріарха; о Срѣму, гдѣ є србство завладало, гдѣ се съ любаву мотри све, што се нашегъ народа тиче; нейма ту плетка или потайни намѣра: хоћемо войводу признаемо бана за главу. Желя є моя такоћеръ, да се овай саборъ за перманентъ прогласи, єръ ми све добро и зло очекуємо, овдѣ ми морамо чекати решенѣ тегоба свію насъ. Нераздруживаймо, господо, народъ, народъ є само єданъ, народъ славянски.

І. Кукулѣвићъ: Овай намъ є народъ Србски у найважнія времена, кадъ смо станяли подъ аристокраціомъ, латинисмомъ и германисмомъ, наши чисту народность сачувао. Я невидимъ узрока, зашто би се икои између насъ овимъ нѣговимъ праведнимъ желяма противіо. Преузв. г. сеньски бискупъ, у колико самъ га я разумѣо, рекао є, да би се банска честь, ако би Србльи добили войводу, тиме умалила: я пако никако невидимъ у томе какову повреду банске чести, єръ могу рећи, да самъ нешто історію нашу проучіо, алъ нисамъ нигдѣ нашао, да би била Бачка, Банатъ или Бараня подъ банску власть игда спадала. Ако би србски войвода дошао у наше крає, наравно є, да ће признати бана као старіега, ако Банъ у нѣгове дође, бити ће онъ тамо старіи. Я самъ дакле свакако тога мнѣня, да се одборъ наименує, кои ће се овдѣ бавећемъ се браће србске одбору придружити. Али овдѣ морамъ єдну опазку учинити: овай одборъ, изъ два народа састоєћи, нека се нама Нѣг. Велич. не одправи, него нека почека два или три дана, докъ и ми наша главна питаня и тегобе нерешимо, а кадъ то учинимо, нека иде предъ светли престолъ и съ нашими желями и нека иште извршенѣ єдни и други. Питаня ова наша найвише у томе стоє, да опредѣлимо наше одношенѣ права Унгарской и да одредимо начинъ нашегъ унутарнѣгъ управляня.

Д. Галацъ: Што се пакъ тиче одношеня између войводе србскогъ и нашега бана, у томе ће се они сами, кадъ скупа доћу, найболѣ погодити. Я одъ моє стране мислимъ, да ће Банъ свакако првенство имати као намѣстникъ кралѣвъ

Ожеговићъ бискупъ: Непризнаемъ оно, што се говори, да су у Банату посебни войводе владали. Тамо су войводе били, само кадъ є воєвати требало, мени є банска власть света, тко ню вређа и мене вређа, зато самъ я проти свакоме првенству войводе у Хорватской и Славоніи. Ако Србльи хоће войводу, нека имъ слободно буде у Банату и т. д., али кодъ насъ Банъ є био и мора бити прва глава.

Стоячковићъ: Шта се предлога Г. Кукулѣвића тиче о наименованю одбора, кои ће съ одборомъ србскимъ за потврђенѣ общти желя молити, я га за свой примамъ. Но преузв. Г. бискупу Ожеговићу морамъ нешто одговорити. Пита пресв. Г. каковъ є то войвода и проти коме. Дакле Г. бискупъ мисли, да ми подъ именомъ войводе разумѣвамо нѣку войну главу, коя ће насъ на нѣкакавъ ратъ водити? Ми подъ именомъ войводе разумѣвамо главу, коя ће насъ у ова бурна времена равнати и одъ туторства, коє ће насъ, ако иначе буде, у просяке протерати, рѣшити; желимо таковогъ войводу, каквога смо имали и Срѣму, Іанату и т. д. — У они є краєви одъ найстарій времена, пріє дошастћа Мађара изъ Азіе нашъ народъ становао, то намъ доказую грчки и римски хисторіографи; у оне се є предѣле касніє, кадъ су Турци и Босномъ и Сербіомъ завладали, нашъ народъ къ првомъ приселіо, тамо су наши деспоти или войводе као на примеръ Стефанъ Ђурђевићъ, Вукъ Бранковићъ, кнезъ Змай Павао, Анђелина и т. д. своимъ народомъ владали а проти Туркомъ и Мађаромъ невѣрнимъ храбро воєвали. — Год. 1690. прешао є народъ србски у брою полъ миліона са своимъ патріархомъ у оне краєве, а нѣму су одъ мађарски кралѣва осигурана сва нѣгова главна праава. Вели се нѣму у повельи Леополда „Promittimus vobis religionis et vojvodae eligendi libertatem и т. д." Овдѣ подъ войводомъ разумѣва се главаръ народа, кои ће у войводіи србской бити оно, што є Банъ Хорватской., Слав. и Далм. Послѣ овогъ обећаня имали смо войводу Бранковића, имали смо Іована Монастерлію, а особито народъ србски у мѣсто войводе изабрао си є свога пуковника у особи Мойсіе Драшковића, — а послѣ нѣга ніє имао већъ свою главу него є спао подъ нѣмачко управлянѣ. — Ове се є године народъ србски сетіо опетъ свога старогъ праава, своє негдашнѣ главе и заклео се светейшему патріарху, да ће ю опетъ имати, макаръ га то задню каплю крви стало — изабрао є Г. Стефана Шупликца за свою главу и войводу, одлучіо є неразкидни савезъ съ Хорвати. — Я дакле, браћо, молимъ, да би и ви одборъ именовали, кои ће съ нами скупа предъ лице Нѣг. Величанства ићи, те за потврђенѣ наши общти желя и за обезбеђенѣ наше народности молбу поднети.

Банъ: Господо засуупници народа, я вамъ изявлюємъ као заключеніе: 1. Да се одборъ изашлѣ, кои ће креденціонале прегледати, и я ћу га наименовати подъ предсѣдателѣмъ Г. Миркомъ Ленгулаемъ. 2. Да ми желѣ браће Сербаля за наше узимамо, као што и они наше за своє; и съ тога ће се именовати одборъ и одъ наше стране, кои ће съ ньіовимъ скупа предъ лице Нѣг. Вел. ићи. У осталомъ ми смо сви єданъ народъ безъ разлике вѣре.

Ожеговићъ Епіскопъ: Я неимамъ ништа проти Срблѣмъ, мени є свеєдно та Србльинъ, та Хорватъ, нити я гоимъ какову мржню: „али clara pacta."

Банъ: Немоймо говорити сада ни о Србству ни о Хорватству:

ми смо сви еданъ народъ, една браћа безъ разлике вѣре. (Рукує се съ Патріярхомъ.)

М. Георгієвиħъ: Србльи су упознали ово доба и нису зажелили никаковогъ првенства, нису изрекли да є войвода надъ Баномъ, или Банъ надъ Войводомъ, веħъ да буде еданъ народъ подъ двама оцима. Изрекли су они неразкидиви савезъ съ браħомъ Хорвати на темелю савршене еднакости. — Време ово ніє време прогонства заради религіє, кою треба сваки да почитує, будуħи да се вѣра неможе никомъ наринути, него она протиче изъ срца наши. — Ми смо се сви сложили у начелу томъ, да смо сви толико Срби и Хорвати, колико Бошняци и Херцеговци еднокрвна и роħена браħа, а за специялитете лако ħемо се погодити. То є дакле животно наше питанħ: Єли Хорвати пристаю на савезъ са србскомъ войводовиномъ? Ако пристаю, нека се србске желħ прочитаю, да ій браħа Хорвати чую, те кодъ престола подупиру.

Ожеговиħъ Еп. Я немамъ ништа проти Срблħмъ, паче кажемъ и то, да се и Србльинъ може за Бана изабрати, паче не само Србльинъ, него и исти Калвинъ и Лутеранъ, кадъ є по ново подħленой слободи постао нашъ содржавлянинъ; но само то велимъ, да Срħмъ ніє никадъ на србску войводину спадао (Бука неповольна у слушателству).

Ожеговиħъ Мет. Мени се чини, да темель свію наши меħусобни одношеня мора да буде братинска узаемность и узаемность бити ħе онда, ако ми установимо, да кадъ Банъ буде Србинъ, тада подкапетанъ да буде римокатоликъ и напротивъ. — Тако у войвидини како у троедной кралħвини мора бити една мисао, едно срце и една любовь, коя граница непознає; но ако би се башъ наше границе морале дирнути, мислимъ свакако да би банска часть іоштъ у Срħму остала нетегнута, а Войвода да би тамо као подкапетанъ био Бану подврженъ: зато у овомъ велеважномъ предложенію морала би се србска депутація — съ нами поразговорити.

Патріархъ: Депутаціа ніє опуновласħена.

Шротъ: Докъ є Бану подложена Хорватска и Славонія, а докъ Срħмъ на Славонію спада, дотле я невидимъ могуħности, да се Срħмъ одъ банске власти одцħпи. Краль є наименовао нашегъ свѣтл. Бана надъ своимъ Хорватскомъ и Славоніомъ, неувиħамъ дакле начинъ, како би му могао садъ едну странку државе одузети. — У осталомъ нема више меħу нама никаковогъ раздора и непріятельства.

3-ħе засħданіє. Банъ: Я се за пресретна ценимъ, што ми є за рукомъ пошло правацъ онай слħдити, кои се у прсима вашима одзива. Али господо моя! ипакъ желно очекивамъ, да народъ начела своя изяви, да изрече одлуку свою предъ читавимъ свѣтомъ. Я самъ банъ народа дакле неħу друго негъ што народъ хоħе. Народъ одлучи, а одлуку ту бранити и уздржати, то є банова брига. Полагъ мога мнħня найсходніє би било, да се еданъ одборъ одреди, кои ħе проектъ одношеня нашегъ прама Унгарской у свакой врсти израдити, и чимъ пріє народной овой скупштини поднети. Што да чимъ лаглħ и темельитіє бити може, треба да найпріє известħ поклисарахъ нашихъ на унгарскомъ сабору бившихъ саслушамо. По свршетку овогъ предмета особито одношеня прама Унгарской требало би, да одгодимо саборъ за кое време, саставивши овдħ државни одборъ, кои ħе до будуħегъ састанка нашегъ поредъ осталихъ желя и захтħваня народни мнħнħ свое израдити. Ми пако други сви на наша мѣста, т. є. сваки у кругъ званя свога. Обстоятельства су такова, да несмемо народъ нашъ осамлħнъ пуштати. Єръ дочимъ ми овдħ веħамо, дочимъ све одличніє домородне главе овдħ сакуплħне седе: неспава душманинъ, веħъ сиюħи отровно семе разпре, и невере, задати може намъ такове ране, изъ кои би се могла цħлогъ тела немоħъ и пропасть породити. Зато дакле треба маню дужность веħой жертвовати. Разделħни по свима странама миле отачбине, бдиюħи надъ миромъ, и подучаваюħи народъ о правомъ и добромъ, узтегнути ħемо полħ интрига непріятелħмъ нашимъ. — Меħутимъ ħу и я свѣтой едной дужности задовольити. Я ħу уследъ позива и налога Нħговогъ Величанства приликомъ ономъ, кадъ ħе одборъ србски заедно са нашимъ предъ кралħвски престолъ ступити, я ħу, реко, отиħи къ мому свѣтлому кралю, да га о вѣрности моіой и вашой оямчимъ. Я, о комъ злоба каже, да самъ невѣрникъ, да самъ одпадникъ — я ħу кралю мому да кажемъ, да я неймадемъ ни найманħгъ узрока узтегнути се кралħвскому погледу, да ħу му доказати, да є башъ вѣрность наша невѣрнимъ трнъ у оку. Ако намъ послħ свега тога са помоħи божіомъ и слогомъ нашомъ за рукомъ поħе миръ и слободу у домовини нашой осигурати — онда текъ хоħемо се на дульи разговоръ сакупити — и послима и веселю кои часъ више посветити.

Вилемъ Душанъ Ламблъ, чески посланикъ: Свѣтльи Бане, славни народе! Понайпрвъ въ Вашой исторіи югославенской приходило се лѣтосъ, да се на Вашемъ сабору обевуи два иностранни Словане. Ми смо Чехове изъ Прахи пришли, да би вамъ принесли упримни поздравъ одъ браħе Чеха (похвала, плескан!), пришли смо, да би васъ ближе познали, а о новомъ животу вашемъ краяномъ свимъ пилнħ дописовали, а тако онай савезъ приправовали, кои има све слованске народе, именито у монархіи аустрійской споявати (живіо!). Подаваюħи вамъ братско поздравенħ Чеха, морамо васъ извѣстити о томъ, да нисмо посланици народа ческогъ, него неби досадъ нашъ провинціални саборъ држанъ, гди би се таково посланство било установило, яко у будуħе да се стане, надати се можемо. Ми смо само посланици словенскоъ комита, оногъ избора народника, кои приправи у Праху конгрессъ словенски, на кои цħла Европа зракъ свой обраħа, зато буде за Словенство па веки преважанъ. — Кредитивъ нашъ на свѣтлогъ Бана написанъ, подписанъ є одъ грофа Мат. Туна, ясне те звѣзди слованске (живіо!), одъ бар. Найберга, кои толико заслуга о чесскомъ народномъ музеуму а о Ческой Матици има (живіо!), одъ грофа Войт. Деима, кои є накладатель наши Нар. Новина (живіо!), одъ словутногъ Слависта Венцеслава Ханки (живіо!), одъ Фр. Палацки,ħму за найкраснію хвалу служи, што ħега противници Словенства въ злости поузе „der Sláwe Palácky“ именую (живіо!), конечно одъ Павла Іос. Шафарика, кои є душе идеи всеслованске, први звѣзда на облаку джимъ новословански (живіо!).

Захвалуюħи вамъ за више срдечне братске православанске приети вибизиме васъ, да би сте неопоменули на взаимность посилати посланика свои у Чесску, да би свазекъ меħу нами свагда пѣвніи а трвалеи буде утуженъ.

Слава взаимности меħу Чеха и Югославена!

Кралħвиħъ: Молимъ да би се сада читале желħ браħе Србаля. (Шандоръ чита желħ.)

Ловриħъ: Кога ніє ючеръ увѣріо говоръ Г. Гая о потреби сединħня съ браħомъ србскомъ, тога су могли увѣрити данашнħ ньіове прочитане желħ, и нико, мислимъ, ніє меħу нама, кои не би ове ньіове желħ подупирао и за свое узео. — Ми као сви други народи морамо духъ времена разумħти, а духъ є овай духъ сединħня и слоге, кога су разумħли мало да не сви остали народи европейски, па би срамотно било, да му се ми сами оглушимо. — Я би желіо, да се засадъ ова питаня, коя ħе се путемъ дипломатичкимъ измеħу насъ и браħе Србаля рѣшити, одгоде, а засадъ само да све ньіове желħ у начелу за свое примимо и кодъ престола съ истомъ браħомъ за нħ послуемо.

ИТАЛІЯ.

Твердиня Палмануова се предала 25. о. м. у 9 сати у ютру. — Парма є 24. капитулирала, а 25 ушле су аустріиске трупе у градъ. Аустріиско посажденіє иде куħи; сардинско ħе до границе бити испраħено, и одлази са честію войничкомъ куħи. Генералъ Цуки и Маіоръ Бони иду у Реħіо. Они и страно войнство мораю се обвезати, да неħе годину дана противъ Аустріє служити. Народня ħе се стража распустити, а граħани мораю оружіє положити. Миланезке новине одъ 25. Юнія проглашую вѣсть, да є измеħу Аустріє и Карла Алберта привремени миръ учинħнъ, за лажну.

ПРУССКА.

Берлинъ, 25. Юнія. — По свеоб. аугс. новин. одъ 30. заключила є комиссія устава 24. о. м. да се благородство укине. — Руссія є, по гласу фосс. новина, сасвимъ за то, да се миръ у пословима Данске учини на основу одпаднуħа Шлезвига по народномъ елементу. Надати се можемо дакле скоро му миру. —

ФРАНЦУЗСКА РЕПУБЛИКА,

Паризъ. — Генералъ Каванакъ є у слħдству заключенія камере добіо силу извршаваюħу. Онъ има титулу: „Предсħдатель совħта“, и онъ наименує министере.

ПОЛЬСКА.

Съ руссіиско-польске границе. 26. Юнія. — (Царъ Никола се у Варшави очекива, да западнħ славенско царство прокламира.) Овай часъ преповеда еданъ руссіиски чиновникъ, да ħе царъ Никола до мало дана у Варшаву доħи, да ħе полячке Емиграте и све полит. преступнике помиловати, кои се у затвору у кралħвини Польской, или у Сибиріи налазе.

Далħ да ħе западно Славенско царство прокламирати и свога снажногъ сина Константина царемъ учинити.

Пододговорни Учредникъ и Издаватель Ѳеодоръ Павловичь. — У Пешти М. Дорофеев улици №го 928.

У ПЕШТИ, писмени Василіє Козма.